

Nieuwsbrief november 2020

Ledenvergadering op 26 november

Op **donderdagavond 26 november** vanaf 19.30 uur wordt via MS-teams de ledenvergadering online gehouden. De ledenvergadering was aanvankelijk gepland voor 26 maart jl.

[Klik hier om deel te nemen aan de vergadering](#)

De agenda en het verslag van de ledenvergadering van maart 2019 zijn vorige week (12 november) aan de leden gestuurd, het jaarverslag is te [downloaden van de website van de HVS](#).

De vergadering begint om 19.30 uur, vanaf 19.15 uur kunt u inloggen. Zeker als u niet gewend bent aan het gebruik van MS-Teams, dan is het verstandig om eerder in te loggen en beeld en geluid correct in te stellen.

Werkte u nog niet eerder met MS-teams? U hoeft hiervoor geen programma's te downloaden, u volgt de vergadering dan in uw webbrowser. Wellicht moet u de cookie-instelling aanpassen om de MS-Teams toe te laten. Zorg er wel voor dat u een luidspreker aansluit of een koptelefoon (oortjes) gebruikt zodat u ons en elkaar kan horen. Heeft u geen camera op de computer, dan kan u wel deelnemen, maar bent u niet zichtbaar voor de andere aanwezigen.

Wilt u nog even nalezen hoe u de vergadering kunt bijwonen zonder de teams-app te downloaden, [klik dan op deze link](#).

Zoals gebruikelijk is er na de ledenvergadering een korte lezing. Deze keer zal de lezing verzorgd worden door Rene Kappers. De lezing begint om 20.30 uur en zal - afhankelijk van het aantal vragen - rond 21.00 uur afgerond worden.

Maandlezing november 2020: 'Van Eligius tot Eloy. Vier 'gilden' van de Zilverstad en hun doelen'.

Voor de Zilverstad Schoonhoven zijn historisch vier gilden voor goud- en zilversmeden te onderscheiden, van de late middeleeuwen tot nu toe. Elk gilde had een eigen bestaansrecht en streefde daarom eigen doelen na. Kappers laat het ontstaan van die gilden de revue passeren en zoomt in op hun 'doelen', de redenen van hun bestaan. Ze zijn zeer verschillend.

'De Kroon staat er weer op' zei burgemeester André Bonthuis, toen hij de Koninklijke Erepensing overhandigde aan de voorzitter van het gilde, Jan van Nouhuys. Het gilde St. Eloy bestond 150 jaar. Hoewel het huidige Gilde pas in 1988 werd opgericht, telden de voorgaande jaren als 'Nijverheidsvereniging van Goud- en Zilversmeden in Schoonhoven' gewoon mee. Het Gilde was juridisch geen nieuwe organisatie, maar gewoon de voortzetting van de oude vereniging onder een nieuwe naam. Toch is er groot onderscheid te zien: naar hun doelen.

Burgemeester André Bonthuis overhandigt voorzitter Jan van Nouhuys de Koninklijke Erepenning bij het 150-jarig bestaan van het Gilde Sint Eloy op 1 december 2012.

Als de Fransen in 1795 niet binnengevallen waren, en de gilden hadden opgeheven, had het Gilde Sint Eloy in 2012 ruim 380 jaar bestaan. Immers op 30 april 1629 kreeg het 'Goud en Zilversmeden Gilde van de Stad Schoonhoven' gestalte. Een bewaard gebleven

gezegelde oorkonde bewijst dat. Ook dit gilde streefde naar (andere) doelen.

Omdat er vóór die datum in 1629 al ruimschoots goud- en zilversmeden in Schoonhoven werkten, ontstaat vanzelf de vraag hoe die zilversmeden dan eerder georganiseerd waren. Immers, ambachtslieden konden in de late middeleeuwen niet zelfstandig werken zonder lid te zijn van een gilde. Gilden waren de kern van de sociaal-economische organisatie en van het besturen van de stedelijke samenleving.

Er zijn feiten die er op wijzen dat de goud- en zilversmeden van Schoonhoven vóór 1629 als een 'ambacht' van het algemene smedengilde Sint Eloy georganiseerd waren. De uitvaardiging van het plakkaat van 2 februari 1503 van Philips de Schone, met algemene regels voor de goudsmeden, stond op gespannen voet met de bestaande gilderegels van de smeden. Door de Reformatie, en het wegvallen van het samenbindende 'altaar van Sint Eloy', moet de weg zijn vrijgemaakt voor het zelfstandige 'Gilde van de Goud- en Zilversmeden van de Stad Schoonhoven'. Voorlopig is dit een werkhypothese voor voortgaand onderzoek naar dit 'vierde gilde' voor de goud- en zilversmeden in Schoonhoven. Is het een 'ambacht' binnen het smedengilde Sint Eloy, dat op zijn beurt ook eigen doelen nastreefde?

Noteer en reserveer

De lezingen zijn - onder voorbehoud van nadere coronamaatregelen - op twee manieren te volgen. Dat kan via **een livestream** zoals in oktober, of door **fysiek aanwezig te zijn** bij de uitvoering in het ARTO-theater. Er kunnen maximaal 20 mensen op veilige afstand in het theater aanwezig zijn. De lezing wordt telkens 1x uitgevoerd en start om 20.00 uur. De leden kunnen een plaats online reserveren. Klik hiervoor op de link achter de aangekondigde lezing.

Als je op de link klikt kom je in een agenda en je kunt vervolgens een plaats reserveren (of twee naast elkaar). Mocht het niet lukken, stuur dan een email aan info@historischeverenigingschoonhoven.nl met naam, telefoonnummer en datum.

Op **donderdagavond 17 december** gaat Peter Alexander Kerkhof ons vertellen over de taal die aan de monding van de Zevender rond 1020 gesproken werd.

[Maak een reservering voor het bijwonen van de lezing van Peter Alexander Kerkhof in het ARTO-theater.](#)

Op **donderdagavond 28 januari 2021** zal Rokus Visser een lezing verzorgen over architectuur in Schoonhoven.

[Maak een reservering voor het bijwonen van de lezing van Rokus Visser in het ARTO-theater.](#)

Op **donderdagavond 25 februari 2021** zal Gert Arends onder de titel 'Het doven der Vuren' zijn verhaal over de vier Schoonhovense gasfabrieken vertellen.

[Maak een reservering voor het bijwonen van de lezing van Gert Arends in het ARTO-theater.](#)

De pijpenmakers van Schoonhoven

Op 29 oktober verzorgde Ewout Korpershoek een lezing over de pijpenmakers van Schoonhoven. De opnames van de livestream zijn te bekijken op ons YouTube kanaal. De opname is in twee stukken te bekijken. Het [eerste gedeelte met meer algemene informatie](#) en [het tweede gedeelte waarin Korpershoek meer ingaat op de situatie in Schoonhoven](#).

Voor wie het allemaal rustig wil nalezen heeft Ewout Korpershoek alles te boek gesteld. In deze kloeke publicatie (harde kaft, 432 pagina's, ruim 1600 afbeeldingen, full colour) presenteert hij de resultaten van zijn onderzoek. Het schets een uitgebreid beeld van de ruim 120 pijpenmakers die Schoonhoven gekend heeft. In het boek worden ruim 60 tot op heden onbekende pijpenmakers geïntroduceerd en is er veel aandacht voor de verschillende producten die zij maakten. Ook komt de geschiedenis van de potten- en pijpenbakkerij in de stad uitgebreid aan bod. In zijn boek zijn er o.a. 23 stambomen opgenomen van de meest toonaangevende pijpenmakersfamilies. Het boek vertelt het verhaal van een tot op heden onderbelicht Schoonhovens ambacht en is tevens een uitgebreid hulpmiddel voor de determinatie van bodemvondsten.

Het boek is via zijn website te bestellen en kost € 65.- De leden van de Historische Vereniging Schoonhoven kunnen vanaf 15 november tot 5 december gebruikmaken van de aantrekkelijke **introductieprijs van €50.-**.

Om een goede indruk te krijgen [is een aantal stukken uit het boek online](#) te bekijken. Ook ligt het boek binnenkort ter inzage in de HOP, in de bibliotheek in Schoonhoven. Meer informatie op <https://www.tabakspijp.nl/schoonhoven>

Het stadhuis van Schoonhoven

Wilt u nog meer online plezier?

Dankzij [de presentatie van stadsgids Ad de Vaal](#) kan dat. Hij leidt ons langs en door het stadhuis.

Eerder maakte hij al een presentatie over [de Waag](#) en hij vertelde mij dat hij op een presentatie over de stadspoorten zit te broeden. Er zit dus nog wat in het vat.

Zij komen allemaal op ons YouTube kanaal te staan.

Een aanbouw aan De Waag?

Op 30 september heeft de gemeente een vergunning verleend voor het bouwen van een serre aan De Waag.

Het bestuur van de HVS was hierdoor niet verrast, al in het voorjaar is door de ontwerper en door de opdrachtgever hierover met ons overlegd. Het bestuur heeft op 7 mei 2020 in een schriftelijke reactie aan hen en aan de gemeente laten weten dat wij deze plannen niet te kunnen ondersteunen. ([Zie brief op de website](#)).

Ondanks onze bezwaren heeft de gemeente ervoor gekozen de vergunning te verlenen met gebruikmaking van de zogenaamde 'kruimelregeling'. In deze relatief korte procedure kan de gemeente tamelijk gemakkelijk afwijken van het bestemmingsplan, de gemeenteraad wordt niet in het besluit betrokken en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (voorheen Rijksdienst Monumentenzorg) hoeft niet om advies gevraagd te worden. Het college is van mening dat er toch een zorgvuldige afweging heeft plaats gevonden. Het bestuur van de HVS mist echter het deskundige advies van de Rijksdienst en een zorgvuldige afweging van de verschillende belangen.

Nu de vergunning is verleend heeft het bestuur van de HVS een aantal acties ondernomen en gepland. Op 3 november heeft de voorzitter de raadscommissie R&F toegesproken (zie de [inspraaknotitie](#)). Op 6 november heeft de HVS door haar advocaat een pro forma bezwaar in laten dienen en komende week zal het inhoudelijke bezwaar geformuleerd en ingediend worden.

Vooruitlopend op de uiteindelijke formulering noem ik in deze nieuwsbrief enkele punten die in ons bezwaar waarschijnlijk gebruikt zullen worden. Wij willen een procedureel punt inbrengen, namelijk dat de vergunning verleend is binnen de 'kruimelregeling' terwijl wij menen dat het belang hiervoor te groot is en de zorgvuldigheid een complete procedure vereist. Daarnaast willen wij enkele inhoudelijke punten inbrengen. De Waag is een rijksmonument en door deze permanente aanbouw zal het uiterlijk daarvan teveel aangetast worden. Daarbij staat De Waag op de Dam, dat ook een rijksmonument is. Het is niet duidelijk welke schade aan dát monument kan ontstaan.

Het bestuur wordt in deze kwestie graag gevoed door reacties van de leden. Heeft u ideeën over argumenten ter ondersteuning van het bezwaar, of bent u juist van mening dat wij geen bezwaar moeten maken, stuur dan een reactie aan info@historischeverenigingschoonhoven.nl.

In de volgende nieuwsbrief en via de website zullen wij de leden over de voortgang op de hoogte houden.

Tentoonstelling in de HOP: Kleine geschiedenis, grote verhalen

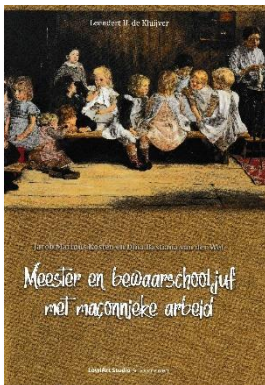

In november is de bibliotheekcampagne NL Leest begonnen. Het thema is 'Kleine geschiedenis, grote verhalen'. In het licht van dit thema heeft ons lid Leo de Kluijver een tentoonstelling samengesteld. Hij schrijft interviewachtige verhalen over allerlei mensen die in het eerste Bevolkingsregister van Schoonhoven voorkomen en probeert de stad van 1845 zo een beetje tot leven te brengen. Wat voor soort mensen woonden er en wat was hun verhaal? Verhalen die vaak niet zullen worden opgeschreven, maar die zo veel vertellen over onze geschiedenis. Een aantal verhalen, inclusief documenten en foto's zal te zien in het HOP. Leo is ook grafisch vormgever en heeft zelf fraaie panelen vormgegeven voor de kleine vitrines, waarin hij 'sneak previews' geeft van zijn verhalen.

Omdat de bibliotheek nog gesloten was, staan de [7 panelen van tentoonstelling ook online](#) en er is ook [een podcast met een mooi interview](#) met Leo de Kluijver

Dina van der Wal, een bijzondere bewaarschooljuf

In het interview vertelt Leo over het ontroerende verhaal van bewaarschooljuf Dina van der Wel, die enkele jaren hoofd was van de Bewaarschool in de Koestraat. In het boekje vertelt hij niet alleen haar levensverhaal en dat van de liefde van haar leven, die ze nota bene in deze stad vond! Maar naast het verhaal krijgen we een kijkje in de keuken, hoe je onderzoek kunt doen en hoe dit verhaal werd geconstrueerd.

Het verhaal over ontferming over kwetsbare kinderen, eindigt op dezelfde plek als waar de Bewaarschool vroeger stond: Thomashuis Schoonhoven. Een plek waar kwetsbare jongeren zich thuis mogen voelen en zich kunnen ontwikkelen op een manier die bij hen past. Juist het leven in dit huis wordt bijzonder verbonden met dit verhaal.

Het boekje is bij Leo (l.h.dekluijver@hetnet.nl) te bestellen voor €9,95. De opbrengst komt volledig ten goede aan het Thomashuis in Schoonhoven; mogelijk met een historische bestemming: in de achtertuin van het Thomashuis werd een gedenksteen gevonden die vrijwel zeker komt van de vorige Bewaarschool in de Havenstraat. De beheerders van het huis hebben voor deze gedenksteen uit 1863 al een mooi plekje in gedachten, die voor publiek toegankelijk is. Het zou mooi zijn als daar ook een bordje met uitleg bij zou kunnen komen. Dat is een prachtig plan!

Peter van der Zwaal, secretaris
18 november 2020

